

Arbeid in België; zonder hervormingen zijn er geen redenen tot feesten (ook niet op 1 mei)

Johan Albrecht
Senior Fellow

Ook België viert op 1 mei de Dag van de Arbeid. Op alle andere dagen van het jaar wordt arbeid in onze complexe welvaartsstaat echter allesbehalve gevierd. Een loodzware fiscaliteit, een stroeve regulering en allerhande inactiviteitvallen ontmoedigen het aanbod van arbeid. Met de crisis loopt de factuur van onze zwaar verstoorde arbeidsmarkt hoog op maar van fundamentele hervormingen is nog geen sprake.

Lang geleden kwamen enkelen tot het besef dat de arbeidsdag best beperkt blijft tot 8 werkuren. Deze aha-erlebnis herdenken we op de Dag van de Arbeid. In 1817 – Marx moest nog geboren worden – was Robert Owen in Engeland de eerste ondernemer die de 8-urendag invoerde in zijn werkplaatsen en fabrieken. Volgens Owen wordt welvaart gemaximaliseerd

met 8 uur werken per dag in een efficiënte en hoogtechnologische omgeving. Dat inzicht is vandaag even relevant. 1 mei is dan ook een beetje het feest van de industriële beschaving en van de dialoog tussen werknemers en werkgevers. Als arbeid echt gevierd kan worden als bron van welvaart, loopt de rest wel vlot...

Ook in België is 1 mei een officiële feestdag. In de gelegenheidstoespraken staan arbeid en de werknemer wel even in het zonnetje, op alle andere dagen van het jaar wordt arbeid in onze complexe welvaartsstaat allesbehalve gevierd. België lijkt eerder een gedoogbeleid te voeren tegenover arbeid met een loodzware fiscaliteit, een stroeve regulering en allerhande inactiviteitvallen.

Eerder dit jaar publiceerde de OESO vergelijkende cijfers over de belastingsdruk op de gemiddelde werknemer. België blijft internationaal koploper met een belastingsdruk van 55.5% op de totale arbeidskost. Het OESO-gemiddelde bedraagt 37.7% in 2007. In Europa zijn de laagste belastingen op arbeid te vinden in Ierland (22.3%) en Zwitserland

Arbeid in België; zonder hervormingen zijn er geen redenen tot feesten (ook niet op 1 mei)

(29.6%). In onze buurlanden is de fiscale druk op arbeid wat lager dan bij ons maar toch ook nog aanzienlijk. In Nederland steeg de gemiddelde fiscale druk op arbeid van 37.1% in 2003 naar 44% in 2007. In Denemarken – het land met de hoogste fiscale druk ter wereld en de befaamde flexicurity- daalde de fiscale druk op de gemiddelde werknemer van 44.3% in 2000 naar 41.3% in 2007.

Fiscale druk is natuurlijk maar één aspect van de efficiëntie van een arbeidsmarkt. Een stroeve arbeidsregulering met hoge ontslag- en aanwervingskosten remt het economisch initiatief en beperkt de tewerkstellingskansen voor nieuwkomers op de arbeidsmarkt. België en Frankrijk koppelen een stroeve arbeidsregulering aan een hoge fiscale druk. In jaren van hoogconjunctuur valt deze combinatie misschien nog wel mee maar in crisistijd loopt de factuur van een sterk verstoorde arbeidsmarkt snel op.

Met een lange historiek van de hoogste belastingen op arbeid kunnen onze beleidsverantwoordelijken moeilijk een sterker signaal geven ter ontrading van de vraag naar aanbod en het aanbod van arbeid. En de bevolking reageert consequent met een lage arbeidsparticipatie en een omvangrijke informele economie. Toch blijven we de Dag van de Arbeid vieren. Je kunt het vergelijken met het vieren van de Dag van de Fiets in een land met amper fietspaden.

In ons land leidt arbeid niet voor iedereen tot een hoge levensstandaard. Arbeid is zelfs

geen garantie voor een leven zonder armoede. Uit cijfers van de FOD Economie blijkt immers dat één op zeven armen als werknemer economisch actief is. Vieren zij ook de Dag van de Arbeid? Het unieke Belgische systeem van inkomensfiscaliteit heeft hoe dan ook weinig empathie voor de lage en middeninkomens. In België is een gezin met twee kinderen statistisch arm wanneer het jaarlijkse inkomen lager is dan zo'n 22 000 Euro. Toch wordt dit arme gezin door de Belgische fiscus al getrakteerd op een marginale aanslagvoet van 40% plus lokale belastingen. Het gemiddelde gezin dat statistisch nog net ontsnapt aan de armoedegrens, krijgt nog hogere marginale aanslagvoeten.

Door arbeid decennia lang zeer zwaar te belasten, verdwijnen traag maar gestaag alle jobs met een lage productiviteit uit de private sector. In de private sector dient elke job zichzelf in de markt terug te verdienen waardoor dure arbeidskrachten alleen zeer productief ingezet kunnen worden. De hoge loonkost bant dan ook de minder productieve arbeidskrachten van de markt en versnelt de evolutie naar een duale arbeidsmarkt en maatschappij.

Het Belgische fiscale systeem is gemaakt, gekneed en bijgeschaafd door de traditionele politieke partijen. Deze partijen stellen het bestaande systeem amper of niet in vraag en hebben het zelfs in crisistijd niet over ingrijpende hervormingen. Toch kondigen ze graag aan dat ze hard werk willen maken van werkgelegenheid en de strijd tegen

Ook België viert op 1 mei de Dag van de Arbeid terwijl arbeid in België vooral ontmoedigd wordt door een loodzware fiscale druk, een stroeve regulering en allerhande inactiviteitsvallen.

Arbeid in België; zonder hervormingen zijn er geen redenen tot feesten (ook niet op 1 mei)

armoede en uitsluiting en daarvoor vragen ze ons vertrouwen.

Onze complexe welvaartsmaatschappij ontraadt arbeid en heeft sociale opvangmechanismen voor wie niet economisch participeert. De Belgische uitkeringen zijn laag maar voor wie zou werken aan een minimumloon kan de combinatie van allerhande uitkeringen en baten in natura best attractief uitvallen. Zo komen we terecht bij werkloosheids- en andere activiteitsvallen. Wie zou immers graag al z'n vrije tijd inleveren om te gaan werken en aan het eind van de maand netto minder over te houden? Belangrijk hierbij is dat deze sociale tegemoetkomingen alleen behouden blijven op voorwaarde van economische inactiviteit. Wie toch economisch actief wordt, verliest dus heel veel. Tja. Hopelijk scherpt de crisis het besef dat arbeid steeds een beetje een feest moet zijn.

Johan Albrecht
Senior Fellow

Column verschenen in De Tijd van 06 mei

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org